

Kääpiöhiiren hoito ja ruokinta

Afrikkalainen kääpiöhiiri *Mus minutoides* on mahdollisesti pienin jyrsijälaji maailmassa. Sen kanssa samaa kokoluokkaa ovat eurooppalainen vaivaishiiri ja kääpiöhyppyrotta. Lajia kutsutaan myös nimillä kääpiöhiiri ja pikkuhiiri, ja se on läheistä sukua kotihiirelle. Lajia esiintyy luonnonvaraisena Saharan eteläpuolisessa Afrikassa. Kääpiöhiirellä ei ole luontaista ominaishajua.

Kääpiöhiiri ei ole sama asia kuin minihiiri: minihiiret ovat tavallisia kesyhiiriä, jotka on valikoimalla jalostettu erityisen pienikokoisiksi. Kääpiöhiiri on kooltaan vielä minihiirtä selkeästi pienempi.

Kääpiöhiiri on väritykseltään yleensä punaruskea valkoisella vatsalla. Nuoret yksilöt ovat harmaita väritykseltään. Värimuunnoksia on normaalin värisen agoutin lisäksi ilmeisesti kolme: cinnamon, blue agouti ja lilac agouti. Kääpiöhiiri painaa vain 3-12 grammaa ja niiden ruumiin pituus on 3-8 cm. Naaraat ovat hivenen uroksia kookkaampia. Kääpiöhiiren elinikä on 1-3 vuotta. Kääpiöhiiri saavuttaa sukukypsyyden 6-8 vk ikään mennessä, mutta näin nuorilla yksilöillä ei pidä vielä teettää poikasia. Kantoaika on n. 19 vuorokautta ja poikasia syntyy kerralla 1-6. Poikaset syntyvät karvattomina ja emo vieroittaa ne 4 viikon ikään mennessä. Lajin erikoispiirteisiin kuuluu että useimmilla kääpiöhiirinaarailla on Y-kromosomi.

Kääpiöhiiretkin kaipaavat lajitoverin seuraa ja niitä tulisi pitää vähintään pareittain. Luonnossa kääpiöhiiret elävät pariskuntina tai pienissä perheryhmissä ja ovat aggressiivisia ryhmän ulkopuolisia yksilöitä kohtaan. Lemmikkiä hankittaessa tulee hankkia samaa sukupuolta olevia hiiriä - muutoin tuloksena on jälkikasvu. Varminta on hankkia hiiret samasta perheryhmästä. Toisilleen vieraiden hiirten totuttaminen toisiinsa voi olla hyvin hankalaa ja johtaa vammoihin. Mikäli pidetään ryhmää lisääntymistarkoituksessa, tulee ryhmän aina olla naarasvoittoinen. Ryhmän kokoonpanoa muutettaessa tulee noudattaa varovaisuutta, sillä kääpiöhiirten laumadynamiikka on herkkä ja muutokset ryhmään ja sen hierarkiaan saattavat johtaa vakaviin tappeluihin.

KÄSITTELY

Koska kääpiöhiiri on erittäin pieni ja nopea eläin, sen tarpeetonta käsittelyä ei suositella. Hiiren kiinni pitäminen on sen koon ja vikkelyyden vuoksi erittäin vaikeaa ja voi pahimmassa tapauksessa johtaa sisäisten vammojen syntymiseen hiirelle. Lisäksi kääpiöhiiret säikkyvät helposti. Mikäli kääpiöhiiri on tarpeen saada kiinni esimerkiksi sen kunnon tarkistamista varten, on suositeltavaa pyydystää se vessapaperirullan hylsyn avulla ja siirtää pieneen läpinäkyvään kuljetuslaatikkoon tarkasteltavaksi.

Lemmikkinä kääpiöhiiri on siis katselueläin, eikä laji sovellu lemmikiksi lapselle, joka haluaa pysyä pitämään lemmikkiään kädessä. Lauma vikkeliä kääpiöhiiriä tarjoavat mukavaa katseltavaa näistä pienistä jyrsijöistä pitävälle ihmiselle. Vaikka kääpiöhiiri on lähinnä hämääväaktiivinen, ne liikkuvat myös päiväsaikaan.

ASUMUS JA TARVIKKEET

Sopiva asumus kääpiöhiirelle on lasiterraario, jossa on tiheästä verkosta tai reikälevystä rakennettu kansi. Häkki ei sovellu kääpiöhiiren asunnoksi sillä ne karkaavat tiheimmästäkin pinnavälisestä. Asumuksen koon tulisi olla parille hiirelle vähintään n. 40 l (esim. 45 x 30 x 30 cm), mutta kannattaa antaa näille hyvin vilkkaille hiirille enemmän asuintilaa. Lisätila myös vähentää aggressioita laumassa. 6-10 yksilön laumalle tilaa tulisi olla vähintään n. 120 l (esim. 80 x 40 x 40 cm). Pitopaikan lämpötila saa mielellään olla hieman huoneenlämpöä korkeampi, n. 25°C tai vähän yli, mutta huoneenlämpökin käy. Kääpiöhiiriä kasvattavan kannattaa huomioida että alle

20°C lämpötilassa eläimet useimmiten lakkaavat lisääntymästä. Lämpötilaa voi nostaa terraarion päälle sijoitetun valaisimen avulla. Tarkkaile ettei lämpötila nouse liian korkeaksi!

Kuivikkeeksi käy kutterinpuru tai kuiviketurve. Hake tai pellettimäinen kuivike eivät sovi tälle lajille kovin hyvin, sillä ne rakentavat pesänsä kaivamalla sen kuivikkeisiin. Tarjoa kääpiöhiirille runsaasti piilopaikkoja. Lisäksi kääpiöhiiri tarvitsee asumukseensa ruokakupin, juomakupin sekä erilaisia virikkeitä, kuten oksia, köysiä, juurakoita, pahvirullia, heinää, kaarnanpalasia ja kartonkilaatikoita. Muovisia kalusteita tulee välttää. Juoksupyörät ovat yleensä näille hiirille liian suuria, mutta jos löydät minikokoisen juoksupyörän, voi sellainen tarjota niille lisävirikettä.

Kääpiöhiirten erittäin pieni koko tulee huomioida kaikessa sisustuksessa. Juomapullot ovat usein kääpiöhiirille liian suuria ja niiden kuulat ongelmallisia: jos laitat hiirillesi juomapullon, seuraa ensi alkuun että hiiret varmasti saavat siitä vettä ilman vaikeuksia. Vesikuppi on parempi vaihtoehto. Kupin pohjalle kannattaa laittaa kivi/kiviä hukkumisriskin poistamiseksi. Vesi on kupissa myös vaihdettava päivittäin. Mikäli olet valmis näkemään hieman enemmän vaivaa, kannattaa juomavesi tarjoilla lajityypillisellä tavalla sumuttamalla terraariota aamuisin ja iltaisin. Luonnossa kääpiöhiiret nuolevat lehtien pinnoille jne. tiivistynyttä kastetta. Huolehdi kuitenkin, että asumus myös kuivuu kunnolla sumutusten välillä.

Asumusta ei tarvitse siivota niin usein kuin esimerkiksi kesyhiirten, sillä kääpiöhiiret tuottavat hyvin vähän jätöksiä ja niiden virtsakin usein kiteytyy poistuttuaan elimistöstä. Paras ohjesääntö kääpiöhiirten terraarion siivoustarpeen määrittämiseen on silmämääräisesti arvioida koska puhdistus näyttäisi olevan tarpeellista. Asumuksesta ei kannata kerralla siivota kaikkia hajuja pois, vaan jättää sinne aina jotakin tutulta tuoksuvaa turhien kärhämien välttämiseksi.

RUOKINTA

Kääpiöhiirille soveltuu hyvälaatuinen hiirten siemenseos tai pelletti. Lajikohtaisena lisänä tulee tarjota reilummin eläinproteiinin lähteitä, kuten kissan penturuokanappuloita, jauhelihaa tai jauhomatoja. Liian vähäinen eläinproteiinin määrä kääpiöhiirten ravinnossa saattaa johtaa laumassa kannibalismiin. Kääpiöhiiret syövät mielellään myös undulaattien tms. pienten häkkilintujen siemenseoksia, mutta näiden ravintosisältö ei yksinään ole hiirille riittävä, vaan sitä on täydennettävä tuoreruoalla ja eläinproteiinilla.

Tuoretta ruokaa kannattaa antaa kuivaruoan lisäksi, vaikka kääpiöhiiret syövätkin sitä vain vähän. Erilaiset hedelmät ja vihannekset ovat hyviä, esim. kiinankaali, omena, kurkku, tomaatti, päärynä ja salaatti. Annettavat vihannekset pitää aina muistaa pestä tai kuoria huolella. Kesäisin voi antaa tuoretta ruohoa, voikukan lehtiä ja apilaa. Silloin tällöin voi antaa kuivaa leipää tai koirankeksiä nakerrettavaksi. Viherruoan lisäksi kääpiöhiirellekin voi antaa erilaisia puuroja, perunamuusia, keitettyä makaronia tai riisiä. Mukaan voi lisätä myös kermaviiliä.

Kokoonsa nähden kääpiöhiiret syövät paljon, mikä on ymmärrettävää sillä ne tarvitsevat paljon energiaa ruumiinlämpönsä ylläpitämiseen. Ruokaa tulee aina olla saatavilla ja kannattaa myös olla tarkkana, ettei kupissa ole ruoan sijaan vain tyhjiä siementen kuoria. Kääpiöhiiren saatavilla on aina oltava myös raikasta vettä.

MITÄ KÄÄPIÖHIIREN KANSSA VOI TEHDÄ?

Kääpiöhiirten omistaja haluaa varmastikin käyttää aikaa ja vaivaa hiirtensä terraarion kauniiseen sisustukseen. Kun sisustat terraariosta pienen ikkunan elävään luontoon, on hiirten asumus hieno ja ihastuttava osa kotiasi! Koska kääpiöhiiret ovat niin pieniä, vilkkaita ja kylmänarkoja, ei niitä kannata lähteä kuljettamaan näyttelyihin.

Suomen Näyttely- ja Lemmikkihiiret ry
sähköposti: snl@hiiret.fi
<http://www.hiiret.fi/>